

z p r a v o d a j

XXIV. ročník

6

2013

- 2 Editorial
Galway a omluva za chybu v květnovém editoriale; elektronické knihy – jejich výhody a nevýhody; proč se pletou anglické názvy Litvy a Lotyšska.
- 3 Z glosáře Cedefopu 19
Další část překladu termínů z glosáře.
- 5 Zralost pro vzdělávání
Podle nadace H. Böcklera je zralost pro vzdělávání sporný termín zakrývající nedostatky systému.
- 6 Odborné vzdělávání v Evropě v číslech
Počty žáků v počátečním odborném vzdělávání v Evropě podle údajů Cedefopu.
- 7 Americký pedagog Ken Robinson
Z rozhovoru o vzdělávání a o nové knize.
- 8 Učit se pracovat
Kampaň Learning to Work proti nezaměstnanosti mládeže ve Velké Británii.
- 9 Zaměstnanost mladých lidí v EU
Snaha EU o dosažení 75% míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20–64 let.
- 10 Strategie pro gramotnost v Německu
Studie funkční negramotnosti a šetření leo.
- 10 Migrace do Německa – statistiky OECD
Zlepšení v míře zaměstnanosti migrantů.
- 11 Odborné vzdělávání v Chorvatsku
Vzdělávací systém, druhy středních škol, státní maturitní zkoušky.
- 12 Reglementované profese v Německu
Právní vymezení a druhy reglementovaných profesí.
- 14 Co nového v časopisech
Formation Emploi, 2013, No. 121; L'enseignement technique, 2013, No. 237.
- 15 Nové knihy v knihovně
Sociologie středních vrstev; 1000 vynálezů a objevů; Evoluce svým vlastním tvůrcem...
- 16 Zajímavé internetové adresy
Irská města podle počtu obyvatel; Národní univerzita Irska v Galway; OSEL; BusinessDictionary; vše o houbách a houbáření; virtuální prohlídky České republiky.

Editorial

Na obrázku je historická budova univerzity, která byla založena v roce 1908 ve městě Galway, irsky Gaillimh. Ottův slovník naučný (1895) píše o městě dost nelichotivě: „Galway, hl. město hrabství t. jm., při výtoku Lough–Corribu do zátoky Galwayské. Čítá 13.746 obyvatel (1891), r. 1851 mělo ještě 24.192 obyvatel. Ve starší části města jsou úzké, špinavé ulice. Některé domy ve španělském slohu upomínají na doby blahobytu, kdy obchodníci z Andalusie a Kastilie zde sídlili. V předměstích jsou bídné chaty rybářské. Galway je sídlem biskupa, má 5 katolických kostelů, z nichž gotický chrám sv. Mikuláše pochází z roku 1320, 8 klášterů, kollej university dublinské, latinský Erasmus Smith's College, soudní dvůr, učitelský seminář. Jest zde anglická posádka a stanice válečného loďstva, ačkoliv přístav zdejší jest poněkud mělký. Z průmyslových závodů jmenovati jest pivovary a vinopalny, přádelny na jutu, železárny, brusírný mramoru; též výroba dřevěnek jest značná. Město bylo dříve silně opevněno a bylo hlavním obchodním městem Irska. Nyní jest v rozhodném úpadku.“ Za sto let se hodně změnilo, univerzita se rozrostla o nové moderní budovy a město je 4. největší v Irsku (viz Zajímavé internetové adresy). Omlouvám se za chybu v minulém editoriale, na kterou upozornilo několik čtenářů: Drogheda není druhé největší město po Dublinu, tím je Cork – viz březnový editorial.

V květnovém čísle časopisu Biblio (k zapůjčení v knihovně) je zajímavý článek Lenky Pořízkové Elektronická kniha a čtení. Autorka se zabývá tím, jak se liší čtení papírové a elektronické knihy. Při čtení článku jsem si uvědomila, že Zpravodaj záměrně ponecháváme ucelenou formu „papírového“ časopisu i v elektronické podobě. Některé články v čísle na sebe navazují či odkazují a tyto souvislosti by se prezentováním samostatných článků ztratily. Bonusem při čtení Zpravodaje na obrazovce jsou odkazy na elektronické prameny, které jsou funkční, i když z grafických důvodů nejsou modré a podtržené. Potěšilo mě tvrzení Lenky Pořízkové, že „i ti nejzdatnější čtenáři z nejmladší, elektronicky vychované a vzdělané generace, (si) některé e-knihy raději tisknou, což je přímo intermedialní paradox. Zdá se, že jim chybí efektivní čtenářské techniky, jimiž by se zvládli vypořádat s neodvratitelným chaosem, který je zachvátí pokaždé, když se „proklikají“ do x-té úrovně hypertextu, aniž by trefili zpátky...“ Podobný chaos mě zachvacuje na nově uspořádaných stránkách Eurydice v tzv. Eurypedii. Dříve byl vzdělávací systém každé země popsán třemi soubory: National summary sheets (stručné s nejnovějšími informacemi), Structures of education (podrobnější); Eurybase full country descriptions (nejpodrobnější), uspořádanými podle jednotné struktury kapitol. Pokud člověk nevěděl, ve které kapitole hledat, mohl použít fultextové vyhledávání. V Eurypedii se po kliknutí na vlaječku dostane na stránku poskytující přehled systému asi v 10 větách, grafické schéma a 14 odkazů na úvody kapitol, v nichž se nacházejí další informace. Každá z kapitol má pod sebou několik odkazů na podkapitoly. A na tomto místě si zoufalý člověk vděčně vzpomene na Google, napíše do vyhledávače, co má na srdci, a Google mu to v Eurypedii nebo jinde najde.

Od 1. července předsedá Evropské unii Litva. V jazykovém koutku proto upozorňujeme na překladatelskou chybu, které se lidé často dopouštějí. Anglický název Latvia označuje Lotyšsko (LV, hl. město Riga), Litva je v anglickém překladu Lithuania (LT, hl. město Vilnius).

Od 1. července předsedá Evropské unii Litva. V jazykovém koutku proto upozorňujeme na překladatelskou chybu, které se lidé často dopouštějí. Anglický název Latvia označuje Lotyšsko (LV, hl. město Riga), Litva je v anglickém překladu Lithuania (LT, hl. město Vilnius).

Krásné a bezstarostné prázdniny všem čtenářům přeje redakce Zpravodaje.

AK

Z glosáře Cedefopu 19

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku podle angličtiny a doplněných českým překladem. Všechna pokračování nakonec spojíme do jednoho elektronického souboru. Předtím uvítáme vaše připomínky k českému překladu.

50

European quality assurance in vocational education and training (EQAVET)

New reference framework to help EU Member States and participating countries develop, improve, guide and assess the quality of their own vocational education and training systems.

Comments:

The methodology proposed by the framework is based on:

- a cycle consisting of four phases (planning, implementation, assessment and review) described for VET providers/systems;
- quality criteria and indicative descriptors for each phase of the cycle;
- common indicators for assessing targets, methods, procedures and training results – some indicators are to be based on statistical data, others are of a qualitative nature.

EQAVET was established on the basis of the Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training.

The recommendation encourages Member States to participate actively in the European network for quality assurance in VET (EQAVET network), to further develop common principles and tools for quality improvement in VET at national, regional and local levels. The EQAVET network replaced the ENQA-VET network, which worked from 2005 to 2009.

Source: Cedefop, based on European Parliament and Council of the European Union (2009).

Europäischer Bezugsrahmen für die Qualitätssicherung in der beruflichen Aus- und Weiterbildung

Neues Referenzinstrument, das den EU-Mitgliedstaaten und den anderen Teilnehmerländern helfen soll, die Qualität ihrer Berufsbildungssysteme weiterzuentwickeln, zu verbessern, zu orientieren und zu bewerten.

Anmerkung:

Die vom Bezugsrahmen vorgeschlagene Methodik stützt sich auf folgende Elemente:

- einen Zyklus, der aus vier Phasen (Planung, Umsetzung, Bewertung und Überprüfung) besteht und für Berufsbildungsanbieter/-systeme definiert ist;

- Qualitätskriterien und als Richtgrößen zu verstehende Deskriptoren für jede Phase des Zyklus;

- gemeinsame Indikatoren, die eine Bewertung der Ziele, Methoden, Prozesse und Ergebnisse der Ausbildung ermöglichen. Manche Indikatoren sollen auf statistischen Daten beruhen, andere sind qualitativer Natur.

Der Bezugsrahmen wurde auf der Grundlage der Empfehlung des Europäischen Parlaments und des Rates vom 18. Juni 2009 zur Einrichtung eines europäischen Bezugsrahmens für die Qualitätssicherung in der beruflichen Aus- und Weiterbildung erarbeitet.

In der Empfehlung werden die Mitgliedstaaten aufgefordert, sich aktiv am Europäischen Netz für die Qualitätssicherung in der Berufsbildung (EQAVET-Netzwerk) zu beteiligen zwecks Weiterentwicklung gemeinsamer Grundsätze und Instrumente zur Verbesserung der Qualität der Berufsbildung auf europäischer, nationaler, regionaler und lokaler Ebene.

Das EQAVET-Netzwerk ersetzte das von 2005 bis 2009 aktive ENQA-VET-Netzwerk.

Quelle: Cedefop, leicht verändert übernommen aus Europäisches Parlament und Rat der Europäischen Union (2009).

Cadre européen de référence pour l'assurance de la qualité dans l'enseignement et la formation professionnels (CERAQ)

Nouveau cadre de référence pour aider les États membres de l'UE et les pays participants à développer, à améliorer, à piloter et à évaluer la qualité de leurs propres systèmes d'enseignement et de formation professionnels.

Notes:

La méthodologie proposée par le cadre s'appuie sur:

- un cycle en quatre phases (planification, mise en œuvre, évaluation et réexamen) décrites pour les systèmes et les prestataires d'EFP;
- des critères de qualité et des descripteurs indicatifs pour chaque phase du cycle;
- des indicateurs communs qui permettent d'évaluer les objectifs, les moyens, les processus et les résultats de la formation. Certains indicateurs sont fondés sur des données statistiques, d'autres sont d'ordre qualitatif.

EQARF a été établi sur la base de la Recommandation du 18 juin 2009 du Parlement européen et du Conseil relative à l'établissement d'un cadre européen de référence pour l'assurance de la qualité dans l'enseignement et la formation professionnels.

La recommandation encourage les États membres à participer activement au réseau européen pour l'assurance de la qualité dans l'EFP (réseau CERAQ) pour poursuivre le développement de principes et d'outils communs pour l'amélioration de la qualité de l'EFP aux niveaux européen, national, régional et local. Le réseau CERAQ a remplacé le réseau ENQA-VET actif de 2005 à 2009.

Source: Cedefop, adapté de European Parliament and Council of the European Union (2009).

Evropský referenční rámec zajišťování kvality pro odborné vzdělávání a přípravu (EQAVET)

Nový referenční rámec pomáhající členským státům EU rozvíjet, zlepšovat, řídit a hodnotit kvalitu jejich vlastních systémů odborného vzdělávání a přípravy.

Poznámky:

Metodika navržená rámcem je založena na:

- cyklu sestávajícím ze čtyř fází (plánování, realizace, hodnocení a přezkoušení) a definovaném pro poskytovatele/systémy OVP;
- kritériích kvality a indikativních deskriptorech pro každou fázi cyklu;
- společných ukazatelích pro hodnocení cílů, metod, procesů a výsledků vzdělávání – některé indikátory jsou založeny na statistických údajích, jiné mají kvalitativní povahu.

EQAVET byl ustaven na základě Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o zavedení evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy¹. Doporučení povzbuzuje členské státy k tomu, aby se aktivně podílely na evropské síti pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě (sít EQAVET) a dále rozvíjely společné principy a nástroje pro zlepšování kvality v OVP na národní, regionální a místní úrovni. Sít EQAVET nahradila sít ENQA-VET (Evropskou sít zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě), která fungovala od roku 2005 do roku 2009.

51

evaluation of education and training

Judgment on the value of an intervention, programme or policy with reference to criteria and explicit standards (such as its relevance or efficiency).

Comment: evaluation encompasses two broad aspects:

- evaluation as a systematic investigation to determine the worth or merit of a programme, measure or policy

by means of careful appraisal and study, based on relevant social research methods and criteria, standards and indicators (summative evaluation or impact evaluation);

- evaluation as a developmental process that illuminates or enlightens specific policies, processes and practice for its stakeholders, contributes to collective learning, reduces uncertainty in decision-making and helps to improve the design and implementation of the programme and/or of future related initiatives (formative or process evaluation).

Source: European Commission, 1999; Cedefop, Technical working group on quality in VET.

Evaluation / Evaluierung der allgemeinen und beruflichen Bildung

Beurteilung des Werts einer Intervention, eines Ausbildungsprogramms oder einer Bildungspolitik anhand von Kriterien und festgelegten Standards (z. B. im Hinblick auf Relevanz und Effizienz).

Anmerkung: der Begriff der Evaluation umfasst zwei wesentliche Aspekte:

- Evaluation als systematische Untersuchung, um mit Hilfe geeigneter Methoden, Kriterien, Standards und Indikatoren der Sozialwissenschaften die Bedeutung, den Wert oder den Nutzen einer Politik, eines Programms oder einer Maßnahme genau zu beurteilen und zu bestimmen (summative Evaluation bzw. Wirkungsevaluation);
- Evaluation als Entwicklungsprozess, der bestimmte Politiken, Prozesse und Praktiken für die Betroffenen durchleuchtet, zum kollektiven Lernen beiträgt, Unsicherheiten bei der Entscheidungsfindung vermindert und dazu beiträgt, das Design und die Umsetzung des jeweiligen Programms und/oder künftiger ähnlicher Initiativen zu verbessern (formative Evaluation bzw. Prozessevaluation).

Quellen: European Commission, 1999; Cedefop, Technical working group on quality in VET.

évaluation de l'enseignement et de la formation

Jugement quant à la valeur d'une intervention, d'un programme ou d'une politique en référence à des critères et des normes explicites (sa pertinence ou son efficience, par exemple).

Note: l'évaluation comprend deux grandes dimensions:

- un examen systématique visant à déterminer la valeur ou le bien-fondé d'un programme, d'une mesure ou d'une politique au travers d'une appréciation et d'une étude approfondies appliquant les méthodes, critères, normes et indicateurs pertinents de la recherche sociale (évaluation sommative ou d'impact);
- un processus évolutif qui éclaire ou explicite des politiques, des processus et des pratiques spécifiques à

l'intention de leurs parties prenantes, qui participe à l'apprentissage collectif, qui réduit la part d'incertitude lors des prises de décisions, et qui contribue à améliorer la conception et la mise en œuvre du programme et/ou de futures initiatives apparentées (évaluation formative ou des processus).

Sources: European Commission, 1999; Cedefop, Technical working group on quality in VET.

evaluace vzdělávání a profesní přípravy

Posouzení hodnoty nějakého zásahu, programu nebo politiky ve vztahu ke kritériím a daným standardům (např. jejich relevance nebo efektivnost).

Poznámka: evaluace zahrnuje dva široké aspekty:

- evaluaci jako systematické zkoumání pro určení hodnoty nebo přednosti programu, opatření nebo politiky

pečlivým hodnocením a studiem založeným na relevantních společenskovedních metodách a kritériích, standardech a indikátorech (sumativní evaluace nebo evaluace účinku);

- evaluaci jako vývojový proces, který ojasňuje nebo vysvětluje určité politické postupy, procesy a praxi zainteresovaným stranám, přispívá ke kolektivnímu vzdělávání, snižuje nejistotu v rozhodování a pomáhá zlepšovat koncepci a realizaci programu a/nebo budoucích příbuzných iniciativ (formativní, popř. procesní evaluace).

AK

¹ Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 1-10.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0001:0010:CS:PDF>

Pramen: Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire.

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Zralost pro vzdělávání

Nadace Hanse Böcklera (1875–1951), německého politika a odborářského funkcionáře, vydala pracovní materiál o zralosti pro vzdělávání (*Ausbildungsreife*), kterou považuje za sporný pojem v politice profesní přípravy. Krátké shrnutí.

Duální systém jako jádro německého systému profesní přípravy má význam pro hospodářství i profesní socializaci mladých lidí. Zvláště integrace mladých lidí s nízkým vzděláním byla do 90. let považována za silnou stránku duálního systému. Vzhledem k patrné nerovnováze mezi nabídkou a poptávkou na trhu vzdělávání od poloviny 90. let se řízení trhu učebních míst a společensko-politický cíl dostatečného zaopatření všech mladých lidí dostalo do konfliktu. Tento problém je ze strany hospodářské sféry i v debatách o vzdělávací politice po několik let chybně interpretován jako problém nedostatečné *zralosti pro vzdělávání* mnoha uchazečů o učební místo.

V rámci studie byly problematizovány tyto aspekty:

- Lze konstrukt *zralost pro vzdělávání* vědecky odůvodnit?
- Jaké výpovědi lze dělat na základě empirických studií o *zralosti pro vzdělávání* u mladých lidí?
- Jaké důsledky pro vzdělávací biografii má logika třídění založená na *zralosti pro vzdělávání*?
- Jakou politickou funkci plní debata o *zralosti pro vzdělávání* a jaké strukturální problémy se tím kryjí?

K prověření empirické výpovědní síly domnělého výkonnostního poklesu a nedostatečné *zralosti pro vzdělávání* u mladších kategorií žáků byla věnována značná pozornost studiím profesní přípravy, sociologie mládeže a výzkumu psychologické inteligence. Dosaďované pokusy operacionalizace *zralosti pro vzdělávání* byly souhrnně posuzovány a zkoumány z hlediska po-

třebnosti pro ujasnění pojmu. O *zralosti pro vzdělávání* se diskutovalo i v souvislosti s nastavením politických výhybek v letech 2004–05, které představují obrat v politice práce a sociálních věcí a zároveň značí předzvěst změny v podpoře znevýhodněných. Inherentní třídící logika pojmu *zralost pro vzdělávání* byla podrobena kritice na příkladu iniciativy Bertelsmannovy nadace Přechod se systémem (*Übergang mit System*).

Teze výkonnostního poklesu nebo nedostatečné *zralosti pro vzdělávání* mladších kategorií žáků se v rámci studie potvrdit nedá. Výsledky spíše ukazují, že pojem *zralost pro vzdělávání* je difúzní a pochybný a vymyká se vědecky fundované operacionalizaci. Debata představující objektivní výměnu názorů na výkonnost dorůstající generace má jasnou politickou funkci. Kritikou *zralosti pro vzdělávání* jsou pedagogizovány strukturální problémy vzdělávacího systému, které se využívají k legitimování *statu quo* na trhu učebních míst. Zároveň tím jsou z hlediska politiky vzdělávání legitimovány pochybné státní intervence a instituce, např. systém profesních přechodů.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Dobischat, Rolf, Kühnlein, Gertrud und Schurgatz, Robert. *Ausbildungsreife. Ein umstrittener Begriff beim Übergang Jugendlicher in eine Berufsausbildung. Arbeitspapier 189. Düsseldorf: Hans-Böckler-Stiftung, 2012. S. 3-4.*
http://www.boeckler.de/pdf/p_arbp_189.pdf

Odborné vzdělávání v Evropě v číslech

Cedefop vydal v letošním roce publikaci, která předkládá statistické údaje o odborném vzdělávání a přípravě (OVP) v evropských zemích. Z 31 indikátorů jsme pro Zpravodaj vybrali pouze dva, označené 1010 a 1020.

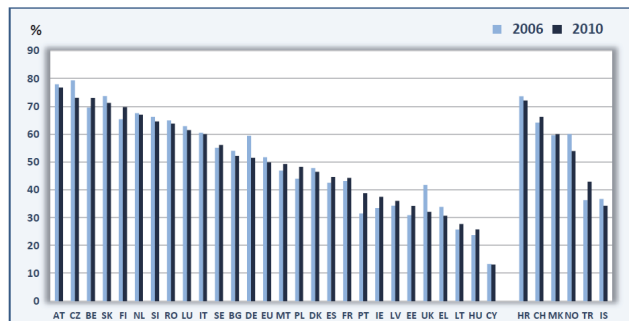
Kolik žáků se účastní počátečního odborného vzdělávání a přípravy?

Indikátor 1010: Žáci v počátečním OVP jako procentní podíl z celkového počtu žáků ve středním vzdělávání

Prognóza poptávky po kvalifikacích, kterou vypracoval Cedefop, potvrzuje, že poptávka po středních kvalifikacích bude nadále vysoká a hlavním cílem politiky počátečního OVP v EU by mělo být, aby se OVP stalo atraktivní možností volby. Účast v počátečním OVP přispívá nejen k pozvednutí vzdělání nad nižší sekundární úroveň, ale i k rozvoji kvalifikací a odborníků zaměřených na specifická povolání na trhu práce.

Míry účasti v počátečním OVP jsou zástupným měřítkem jeho atraktivnosti, i když nemusí vždy znamenat stejnou vážnost, jakou má všeobecné vzdělávání, nebo ukazovat míru, do níž žáci do počátečního OVP nevstoupili, i když chtěli. Indikátor vypovídá o účasti v počátečním OVP na středoškolské úrovni.

Žáci v počátečním OVP jako % všech žáků ve středním vzdělávání (ISCED 3), v roce 2006 a 2010

Hlavní body

V roce 2010 byla téměř polovina (49,9 %) všech žáků ve středním vzdělávání zapsána v odborných programech, tzn. o něco méně než v roce 2006 (51,7 %). V roce 2010 mělo nejvyšší podíl žáků v odborných programech Rakousko (76,8 %). Belgie, ČR a Slovensko měly v OVP více než 70 % žáků. Nejnížší podíly žáků v OVP v roce 2010, pod 30 %, byly na Kypru (13,2 %), v Maďarsku (25,8 %) a v Litvě (25,8 %).

Údaje pro nečlenské země EU se v roce 2010 pohybují od 34,3 % na Islandu po 72,1 % v Chorvatsku.

Podíl žáků v počátečním OVP v EU v průměru mezi roky 2006 a 2010 nepatrně poklesl (o 1,8 procentního bodu). K největšímu poklesu došlo ve Spojeném království (o 9,6 p. b.). V Německu (pokles o 7,9 p. b.)

a v ČR (pokles o 6,2 p. b.) zůstává podíl žáků v počátečním OVP v roce 2010 stále nad 50 %.

Žáci v počátečním OVP jako % všech žáků ve středním vzdělávání, 2006–2010

Kód	Země	2006	2010	změna
EU-27	Evropská unie	51,7	49,9	-1,8
BE	Belgie	69,5	73,0	3,5
BG	Bulharsko	54,0	52,2	-1,8
CZ	Česká republika	79,3	73,1	-6,2
DK	Dánsko	47,8	46,5	-1,3
DE	Německo	59,4	51,5	-7,9
EE	Estonsko	30,9	34,2	3,3
IE	Irsko	33,4	37,5	4,1
EL	Řecko	33,9	30,7	-3,2
ES	Španělsko	42,5	44,6	2,1
FR	Francie	43,1	44,3	1,2
IT	Itálie	60,5	60,0	-0,5
CY	Kypr	13,3	13,2	-0,1
LV	Lotyšsko	34,3	36,0	1,7
LT	Litva	25,7	27,7	2,0
LU	Lucembursko	62,9	61,5	-1,4
HU	Maďarsko	23,7	25,8	2,1
MT	Malta	46,9	49,3	2,4
NL	Nizozemsko	67,5	67,0	-0,5
AT	Rakousko	77,9	76,8	-1,1
PL	Polsko	44,0	48,2	4,2
PT	Portugalsko	31,5	38,8	7,3
RO	Rumunsko	64,9	63,8	-1,1
SI	Slovinsko	66,2	64,6	-1,6
SK	Slovensko	73,7	71,3	-2,4
FI	Finsko	65,4	69,7	4,3
SE	Švédsko	55,1	56,1	1,0
UK	Spojené království	41,7	32,1	-9,6
IS	Island	36,7	34,3	-2,4
NO	Norsko	60,0	53,9	-6,1
CH	Švýcarsko	64,2	66,2	2,0
HR	Chorvatsko	73,6	72,1	-1,5
MK	býv. jugoslav. Makedonie	59,6	60,0	0,4
TR	Turecko	36,3	42,9	6,6

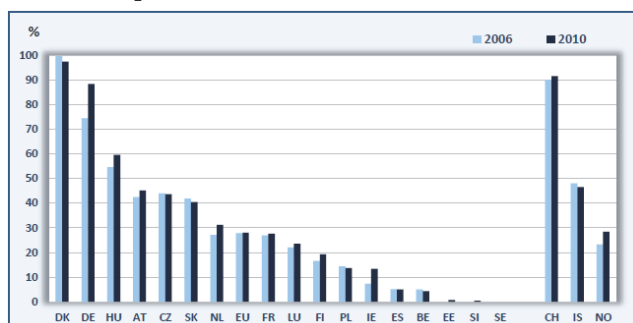
Kolik žáků se účastní počátečního odborného vzdělávání a přípravy, které probíhá i na pracovišti?

Indikátor 1020: Žáci v počátečním OVP na pracovišti

Profesní příprava na pracovišti může poskytnout můstek na trh práce. Může pomoci při přechodu ze školy do zaměstnání a přispívat k rozvoji kompetencí relevantních pro trh práce. Bruggské komuniké vyžaduje, aby se učení se práci stalo hlavním rysem počátečního OVP¹. Zvláštní pozornost je věnována srovnávání počtu žáků v programech kombinujících přípravu na pracovišti se školním vyučováním a ve výhradně školních programech.

Odborný program je klasifikován jako kombinovaný, střídající profesní přípravu na pracovišti a školní vyučování, jestliže 25 % nebo více z kurikula tvoří profesní příprava mimo školní prostředí. Programy, v nichž příprava na pracovišti má 90% nebo vyšší podíl na kurikulu, jsou z této klasifikace vyloučeny. Do statistiky jsou zahrnuty pouze země, jejichž údaje byly k dispozici za roky 2006–2009.

Žáci v počátečním OVP i na pracovišti jako % všech žáků ve středním počátečním OVP, v roce 2006 a 2010

Hlavní body

V roce 2010 bylo 28 % žáků středního OVP zapsáno v programech kombinujících přípravu na pracovišti a školní vyučování, tzn. o 0,2 procentního bodu více ve srovnání s rokem 2006 (odhadovaný vážený průměr založený na údajích, které jsou k dispozici z jednotlivých zemí).

V Dánsku probíhalo téměř veškeré střední OVP v kombinovaných programech (97,4 %). Tento podíl je relativně vysoký také v Německu (88,4 %). Kombinovaných programů se účastnilo přes 50 % žáků středního OVP v Maďarsku (59,6 %) a mezi 30 až 45 % v Nizozemsku, na Slovensku, v ČR a v Rakousku. Podíly byly nižší než 10 % v Belgii (4,3 %), Estonsku (0,8 %) a ve Slovinsku (0,4 %). Některé země v tabulce nejsou uvedeny, protože nebylo možné aplikovat statistické rozdíly kvůli charakteristice systémů nebo programů počátečního OVP (Bulharsko, Řecko, Itálie, Portugalsko), chybějí údaje, nebo je podíl kombinovaného OVP zanedbatelný (Švédsko).

Trendy od roku 2006 do roku 2010 byly v průměru EU a ve většině členských států stabilní. Stoupající tren-

dy se projeví v Německu (o 14,1 procentních bodů), Irsku (6,1), Maďarsku (5,0) a v Nizozemsku (4,1).

Žáci v počátečním OVP i na pracovišti jako % všech žáků ve středním počátečním OVP, 2006–2010

Kód	Země	2006	2010	změna
EU-27	Evropská unie	27,8	28,0	0,2
BE	Belgie	5,0	4,3	-0,7
CZ	Česká republika	43,9	43,7	-0,2
DK	Dánsko	99,7	97,4	-2,3
DE	Německo	74,4	88,4	14,0
EE	Estonsko		0,8	
IE	Irsko	7,3	13,4	6,1
ES	Španělsko	5,1	5,0	-0,1
FR	Francie	26,9	27,6	0,7
LU	Lucembursko	22,0	23,5	1,5
HU	Maďarsko	54,6	59,6	5,0
NL	Nizozemsko	27,1	31,2	4,1
AT	Rakousko	42,4	45,1	2,7
PL	Polsko	14,3	13,7	-0,5
SI	Slovinsko	0,0	0,4	0,4
SK	Slovensko	41,9	40,5	-1,4
FI	Finsko	16,6	19,2	2,6
IS	Island	48,1	46,6	-1,5
NO	Norsko	23,2	28,4	5,2
CH	Švýcarsko	90,1	91,6	1,5

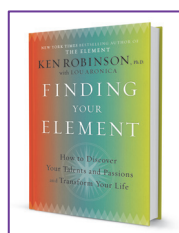
Anna Konopásková

¹ *Učení se práci je pro občany jeden ze způsobů, jak rozvinout svůj potenciál. Prvek praxe výrazně přispívá k vytváření profesní identity a může podpořit sebevědomí osob, které by se jinak mohly domnívat, že v životě selhaly. Učení při zaměstnání umožňuje zaměstnaným jedincům rozvíjet svůj potenciál při zachování příjmu. Dobře prováděné odborné vzdělávání a příprava, které umožní učení při zaměstnání a mimo něj jak na částečný, tak na plný úvazek, může proto také výrazně přispívat k sociální soudržnosti našich společností. (s. 5) ... Součástí všech programů počátečního odborného vzdělávání a přípravy by se mělo stát učení se práci zajišťované v partnerství s podniky a neziskovými organizacemi (s. 10)*

Komuniké z Brugg o posílení evropské spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy v období 2011–2020. Verze ze dne 7. prosince 2010.

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/brugges_cs.pdf

Pramen: On the way to 2020: data for vocational education and training policies. Indicator overviews. Research paper No 33. Luxembourg: Publications Office, 2013. 87 s. ISBN 978-92-896-1344-6
http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5533_en.pdf

Americký pedagog Ken Robinson o vzdělávání a o své nové knize

Rozhovor s renomovaným pedagogem otiskl časopis TIME (June 10, 2013) v rubrice **10 Question**. Lidé by si měli hledat vzdělávání a zaměstnání podle svých zálib, aby byli „ve svém živlu“. USA musí lépe zacházet s talenty, protože v současnosti mají nejvyšší podíl lidí, kteří neabsolvovali vysokou školu, v civilizovaném světě. Zároveň je třeba zdůraznit, že nejít na vysokou školu neznamená konec všemu. Náprava spočívá v individualizaci vzdělávání, které je v současnosti poháněno testováním na úkor podporování zájmu žáků. Změny ve školství vyžadují dlouhou dobu: Finům trvalo přes 20 let, než se dostali na špičku a Čína má 20letý plán vzdělávání.

Celý rozhovor si můžete přečíst v knihovně nebo se podívat např. na webovou stránku <http://sirkenrobinson.com/>.

Učit se pracovat

Autorizovaný institut kádrů a rozvoje (*Chartered Institute of Personnel and Development – CIPD*) zahájil kampaň s názvem „Učit se pracovat“ (*Learning to Work*) zaměřenou na angažování zaměstnavatelů v potírání nezaměstnanosti mládeže. Úkolem kampaně je dosáhnout toho, aby zaměstnavatelé pomáhali mladým lidem připravit se na práci na pracovišti a udělali trh práce pro mládež přátelštější tím, že nabídnou více možných přístupových cest do zaměstnání a přizpůsobí metody přijímání zaměstnanců. Článek čerpá ze šetření provedeného v rámci kampaně.

Přijímání mladých lidí

Jeden ze čtyř zaměstnavatelů nepřijal za posledních 12 měsíců ani jednoho zaměstnance ve věku 16–24 let; v soukromém a dobrovolnickém sektoru je to jeden ze tří.

Zaměstnavatelé přijímají mladé lidi proto, že si chtějí vychovat své vlastní pracovní síly (40 %), nebo si chtějí vybudovat svou vlastní líheň talentů (38 %). Jen 56 % zaměstnavatelů předpokládá, že přijme v příštích 12 měsících mladé lidi.

Dalším důvodem k přijímání mladých lidí je více volných míst v podniku, např. kvůli odchodu zaměstnanců nebo vyšší poptávce po výrobcích a službách.

Téměř čtvrtina zaměstnavatelů uvádí, že by mladé lidi přijímali více, kdyby žádosti o přijetí byly kvalitnější. Podobný počet zaměstnavatelů říká, že by pomohlo financování od státu.

22 % zaměstnavatelů by uvítalo větší záruky toho, že vzdělávací systém lépe připravuje mladé lidi pro práci.

Jak zaměstnavatelé vnímají mladé lidi

Téměř polovina zaměstnavatelů (47 %) souhlasí s tím, že mladí lidé jsou na dnešním trhu práce v nevýhodě. Souhlasí také s tím, že mladí lidé by měli dostat příležitost prokázat, co dovedou (64 %).

Někteří zaměstnavatelé mají pochybnosti o tom, zda jsou mladí lidé připraveni na práci: 59 % si myslí, že mají nereálná očekávání a 63 % se domnívá, že jim schází vhléd do světa práce. 57 % respondentů souhlasí s tím, že mladí lidé nemají pracovní zkušenosti a 53 % si myslí, že jim chybí odpovídající kariérní poradenství. Téměř polovina respondentů je přesvědčena o tom, že mladí lidé nejsou na práci připraveni.

Odborníci v oblasti lidských zdrojů, kteří v posledních 12 měsících přijímali mladé lidi, jsou obecně spokojenější. 91 % zaměstnavatelů je buď velmi spokojena (26 %), nebo dosti spokojena (65 %) s přijatými mladými lidmi. Nespokojeno je jen 9 %.

Podnikatelské důvody pro zaměstnávání mladých lidí

74 % zaměstnavatelů si myslí, že existují podnikatelské důvody pro zaměstnávání mladých lidí. 10 % s tím

nesouhlasí a 17 % neví. Ti, kdo si myslí, že existují podnikatelské důvody pro zaměstnávání mladých lidí, obvykle uvádějí, že projevují ochotu se učit, což oceňují zejména zaměstnavatelé v soukromém sektoru.

Přes 40 % podniků považuje schopnost mladých lidí přicházet s novými nápady a přístupy za výhodu: 53 % respondentů z dobrovolnického sektoru, 43 % ze soukromého sektoru a 40 % z veřejného sektoru.

42 % zaměstnavatelů uvádí, že mladí lidé s sebou přinášejí motivaci, energii a optimismus: 44 % respondentů z veřejného sektoru a dobrovolnického sektoru a 40 % ze soukromého sektoru.

Více než čtvrtina respondentů považuje nákladovou efektivnost a zlepšující se diverzitu pracovních sil za podnikatelské důvody pro zaměstnávání mladých lidí.

Role zaměstnavatelů v zabývání se mladými lidmi a vzděláváním

Sedm z 10 respondentů se domnívá, že zaměstnavatelé jsou povinni pomáhat se snižováním nezaměstnanosti mládeže (v dobrovolnickém sektoru 81 %). S tím nesouhlasí 18 % a 11 % neví.

76 % zaměstnavatelů si myslí, že jejich úlohou je seznámit mladé lidi s pracovištěm, např. tím, že je vezmou na praxi nebo na stáž.

Přes sedm z 10 zaměstnavatelů říká, že mohou pomoci mladým lidem tím, že vytvoří více vstupních cest do podniku pro ty, kdo nemají diplom z vysoké školy.

61 % zaměstnavatelů si myslí, že mohou pomoci mladým lidem tím, že je seznámí s možnostmi profesní dráhy při návštěvách ve škole a rozhovorech se školáky.

56 % respondentů se domnívá, že zaměstnavatelé mohou pomoci mladým lidem získat zaměstnání tím, že je seznámí s praxí při přijímání nových pracovníků, např. s nimi udělají přijímací pohovory na zkoušku nebo jim poradí s psaním životopisu.

Šetření odhalilo významný rozdíl mezi tím, co si zaměstnavatelé myslí, že by mladým lidem pomohlo, a tím, co se ve skutečnosti dělá. Jen 41 % respondentů uvádí, že jejich podnik poskytuje přístupové cesty do

zaměstnání pro lidi bez diplomu z VŠ. Šest z 10 zaměstnavatelů poskytuje místa pro praxi a 24 % respondentů říká, že jejich podnik nabízí stáže.

Většina zaměstnavatelů je přesvědčena o tom, že by se měli více zapojovat do vzdělávání, aby pomohli mladým lidem. 45 % respondentů si myslí, že zaměstnavatelé by se měli trochu zapojovat do vzdělávání, 23 % si myslí, že by se měli zapojovat mnohem víc.

Projevuje se jasná korelace mezi zaměstnavateli, kteří se již angažují v práci s mladými lidmi prostřednictvím

spojení se školami, a těmi, kdo hodlají v příštím roce přijímat mladé lidi. Např. téměř 73 % zaměstnavatelů, kteří poskytují přístupové cesty do podniku mladým lidem bez diplomu, plánuje v příštím roce přijímat mladé lidi, zatímco průměr v šetření je 56 %. **AK**

Prameny:

Learning to work: survey report. London: CIPD, 2012. 25 s.
<http://www.cipd.co.uk/binaries/5936%20Learning%20to%20Work%20survey%20report%20%28WEB%29.pdf>
<http://www.cipd.co.uk/publicpolicy/learning-to-work.aspx>

Zaměstnanost mladých lidí v EU

EU pracuje na snížení nezaměstnanosti mladých lidí v souladu se širším cílem EU dosáhnout 75% míru zaměstnanosti ve věkové skupině 20–64 let. (Za novými názvy a některými termíny, jejichž překlad není ustálený, jsou v závorce ekvivalenty v angličtině, francouzštině a němčině.)

Klíčové akce

Iniciativa *Zaměstnanost mladých lidí* (*Youth Employment Initiative; L'initiative « L'emploi des jeunes » ; Die Beschäftigungsinitiative für junge Menschen*) z roku 2013 posiluje a urychluje opatření navržená v souboru *Zaměstnanost mladých lidí* (*Youth Employment Package*). Zaměřuje se hlavně na mladé lidi, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání či v profesní přípravě, v regionech s mírou nezaměstnanosti mládeže vyšší než 25 %.

Soubor *Zaměstnanost mladých lidí* (2012) pokračuje v akcích pro mládež, které byly stanoveny v širším souboru *Zaměstnanost*:

- Návrh na zřízení záruky pro mladé lidi¹ předložený členským státům, který odsouhlasila Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) v únoru 2013.
- Druhá fáze konzultací sociálních partnerů EU o rámci kvality pro praxi (*traineeships, stages, Praktika*).
- Oznámení o vzniku *Evropské aliance pro učňovství* (*European Alliance for Apprenticeships; Alliance européenne pour l'apprentissage ; Europäische Ausbildungsallianz*) a cestách k odstraňování překážek mobility mladých lidí.

Mládež v pohybu je komplexní balíček iniciativ pro vzdělávání a zaměstnanost mladých lidí v Evropě:

- Iniciativa *Příležitosti pro mladé* (2011) zahrnuje akce, které mají snížit počet nezaměstnaných mladých lidí.
- Program *Tvoje první práce přes EURES* (*Your first EURES Job; Ton premier emploi EURES ; Dein erster EURES-Arbeitsplatz*) pomáhá mladým Evropanům najít práci v jiné zemi Evropské unie.

Panoráma kvalifikací EU (*EU Skills Panorama; Panorama européen des compétences; EU-Kompetenzpanorama*)

je nástrojem EU shromažďujícím informace o potřebě kvalifikací, o předpovědích a vývoji na trhu práce.

Proč?

- Míra nezaměstnanosti mládeže (23,3 %) ve 4. kvartálu 2012 víc než dvakrát převyšovala míru nezaměstnanosti dospělých (9,3 %).
- Mladí nezaměstnaní mají malou šanci na nalezení práce – jen 29,7 % z těch, kdo byli v roce 2010 ve věkové skupině 15–24 let, našlo místo v roce 2011.
- Zaměstnání mladých lidí bývá méně stabilní – v roce 2012 pracovalo 42 % mladých zaměstnanců na smlouvu na dobu určitou (4krát více než dospělých) a 32 % na částečný úvazek (téměř 2krát tolik co dospělých).
- Ti, kdo předčasně odešli ze vzdělávání, tvoří velmi rizikovou skupinu – 55,5 % z nich je nezaměstnaných a z nich přibližně 70 % chce pracovat.
- Rezignace mladých nezaměstnaných – 12,6 % z nich ve 3. kvartálu 2012 chtělo pracovat, ale práci nehledalo.
- V roce 2011 nebylo 12,9 % mladých lidí ani v zaměstnání, ani ve vzdělávání – NEET².
- Na trhu práce EU panuje nesoulad v kvalifikacích.
- Navzdory krizi je v EU přes 2 miliony neobsazených pracovních míst.

AK

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0729:FIN:CS:PDF>

² NEET – ohrožení mladí lidé v Evropě. Zpravodaj 7-8/2012, s. 5-8. <http://www.muv.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2012/Zp1208a.pdf>

Pramen:

Youth employment <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1036>

Strategie pro gramotnost v Německu

BMBF a KMK v loňském roce oznámily společnou strategii základního vzdělávání dospělých. BMBF zahájilo novou iniciativu zaměřenou na výzkum v oblasti gramotnosti a základního vzdělávání na pracovištích na léta 2012–2015. Financování 54 projektů přispěje k vývoji nových cest ke gramotnosti a základnímu vzdělání a v dlouhodobém výhledu ke snížení podílu funkčně ngramotných v Německu.

Studie funkční ngramotnosti

Studie provedená Hamburskou univerzitou (2011) zjistila, že v Německu je 2,3 milionu lidí, kteří umí číst nebo psát jednotlivá slova, ne však celé věty. Celkem vzato jsou více než čtyři procenta pracující populace v Německu přímo postižena ngramotností. Počet funkčně ngramotných je daleko vyšší, než se předpokládalo – kolem 7,5 milionu, tzn., že 14 procent německé pracující populace umí číst nebo psát jednotlivé věty, není však schopno porozumět souvislým i krátkým textům, např. pracovním instrukcím. Funkční ngramotnost neumožňuje adekvátní účast na společenském životě. Minulé odhady předpokládaly, že funkční ngramotností jsou postiženi zhruba čtyři miliony lidí. Studie odhalila, že pravopis i běžně používaných slov způsobuje problémy zhruba 21 milionům lidí, tj. téměř 40 % pracující populace v Německu.

Šetření *level-one (leo)* provedla Hamburská univerzita v rámci doplňujícího šetření v roce 2010 o evropském dalším vzdělávání *Adult Education Survey – AES*. Bylo dotazováno přes 7000 osob ve věku 18–64 let z náhodného vzorku. Pro *leo* byl tento počet zvýšen o další náhodný vzorek 1350 osob s nižší úrovní vzdělání.

Studie poprvé poskytla celostátní spolehlivé a diferencované údaje o gramotnosti – tzn. schopnosti zabý-

vat se psaným textem: čtením a psaním, pochopením a vytvořením významu – pro nejnižší úroveň kompetencí ve čtení a psaní.

Nový podporovaný program Gramotnost orientovaná na pracoviště a základní vzdělávání dospělých (*Arbeitsplatzorientierte Alphabetisierung und Grundbildung Erwachsener*) s rozpočtem zhruba 20 milionů eur bude probíhat do roku 2015.

Program je z hlediska financování rozdělen do tří částí:

- Koncepce a opatření pro gramotnost orientovanou na pracoviště a základní vzdělávání;
- Poradenství a školení pro aktéry ve světě práce, kteří budou v denním styku se vzdělávanými;
- Programy dalšího vzdělávacího pro instruktory a lektory ve vzdělávacích programech.

BMBF zahájilo celostátní informační kampaň Čtení & psaní – můj klíč ke světu (*Lesen & Schreiben – mein Schlüssel zur Welt*), která má zasáhnout všechny, jichž se to týká, a jejich okolí, a zvýšit zájem veřejnosti.

AK

Pramen:

Bundesministerium für Bildung und Forschung – BMBF: *Nationale Strategie für Alphabetisierung und Grundbildung Erwachsener* <http://www.bmbf.de/en/426.php>

Migrace do Německa – statistiky OECD

Trvalé přistěhovalectví do 23 zemí OECD a Ruské federace v roce 2010 třetím rokem po sobě klesalo. Pokles byl však oproti předchozímu roku nepatrný (-3 %). Předběžné počty pro rok 2011 ukazují, že přistěhovalectví do většiny evropských zemí OECD opět stoupl. Německo v letech 2010–2011 zaznamenalo největší vzestup migrace ze zemí OECD. Situace v zaměstnanosti migrantů se zlepšila výrazněji než v ostatních zemích OECD. To vyplývá z aktuálního vydání Výhledu mezinárodní migrace OECD. Od roku 2008 také kvóta v zaměstnanosti migrantů stoupla o 4 procentní body na 66,5 % – značně víc než u nepřistěhovalců.

Převážná část migrace do Německa pochází z rozšířené Evropské unie. Z Polska, Rumunska, Bulharska a Maďarska

přicházejí největší skupiny nových přistěhovalců. Význam Turecka, které bylo po mnoha let nejdůležitější zemí původu, tím dále klesal. Lidé, kteří nepřicházejí z rozšířené EU, a spadají do tzv. řízené pracovní migrace, v Německu představují v přistěhovalectví pouze kolem 9 %. Absolutně vzato, Německo bylo přesto schopno v roce 2010 získat více než 20 000 převážně vysoce kvalifikovaných pracovních sil mimo rozšířenou EU.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: *OECD-Migrationsausblick: Migration nach Deutschland gegen den OECD-Trend deutlich gestiegen. BWPplus, 5/2012, S. 2.*

Odborné vzdělávání v Chorvatsku

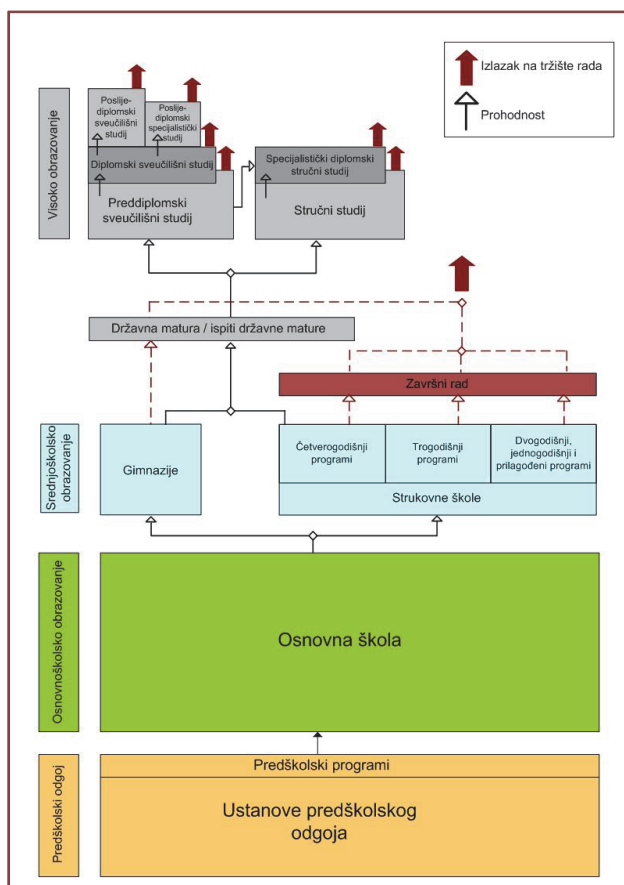
1. července 2013 vstoupí Chorvatsko jako 28. stát do EU. Na uvítanou jsme připravili stránku o chorvatském vzdělávacím systému z toho, co Internet dal.

Rozloha: 56 594 km² včetně 620 km² moře. **Počet obyvatel:** necelých 4,5 milionu. **Hlavní město:** Záhřeb.

Schéma vzdělávacího systému ze stránek Eurydice

Podrobnější schéma vzdělávacího systému je na stránkách Agentury pro odborné vzdělávání a vzdělávání dospělých (*Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*), které jsou k dispozici v chorvatštině a v angličtině v přehledném a hezkém uspořádání.

V Chorvatsku jsou tři druhy středních škol:

- Gymnázia (všeobecně vzdělávací nebo specializovaná) jsou nejméně čtyřletá.
- Odborné školy (*strukovne škole*) v délce od jednoho roku do čtyř let.
- Umělecké školy (*umjetničke škole*) – hudební, taneční, výtvarné a další umění – jsou nejméně čtyřleté.

Současný systém odborného vzdělávání navštěvuje 70,9 % z celkového počtu žáků středních škol, tzn. 135 930 žáků ve 290 školách.

Systém řádného odborného vzdělávání pro získání nižší nebo střední kvalifikace tvoří:

- Jednoleté a dvouleté programy pro nižší profesní kvalifikace ve 23 oborech. Tyto programy navštěvuje asi 1000 žáků, tj. 0,7 % z celkového počtu žáků v odborném vzdělávání a 0,5 % z celkového počtu žáků středních škol.
- Tříleté programy pro povolání v průmyslu a řemeslech v 93 oborech. Tyto programy navštěvuje 49 560 žáků, tj. 36,5 % z celkového počtu žáků v odborném vzdělávání a 25,9 % z celkového počtu žáků středních škol.
- Čtyřleté odborné programy v 83 oborech. Tyto programy navštěvuje 85 370 žáků, tj. 62,8 % z celkového počtu žáků v odborném vzdělávání a 44,5 % z celkového počtu žáků středních škol.

Státní maturitní zkouška (*Državna matura*)

Podle zákona o základním a středním školství (*Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*) z roku 2008 je střední vzdělávání v gymnáziích ukončováno státní maturitní zkouškou. Střední vzdělávání žáků alespoň čtyřletých odborných a uměleckých programů je ukončováno vypracováním a obhajobou závěrečné práce (*izradom i obranom završnoga rada*), kterou organizuje a provádí škola. Žáci čtyřletých odborných a uměleckých programů mohou také skládat státní maturitní zkoušku, pokud si to přejí.

Státní maturitní zkouška je soubor zkoušek z určitých předmětů, které žáci absolvovali během čtyřletého studia.

Povinná je zkouška z chorvatštiny, matematiky a cizího jazyka. Výjimky z tohoto pravidla jsou vzácné. Žáci, kteří mají jazyk národnostní menšiny jako vyu-

čovací jazyk, mohou skládat zkoušku kromě z chorvatštiny i z menšinového jazyka a pro třetí zkoušku si zvolit buď matematiku, nebo cizí jazyk.

Pouze žáci z české národnostní menšiny, kteří měli češtinu jako vyučovací jazyk, si mohou vybrat: buď absolvovat povinnou část státní maturitní zkoušky bez zkoušky z češtiny, nebo kromě povinné části absolvovat ještě zkoušku z češtiny. Výjimkou jsou i žáci klasického gymnázia, kteří si mohou v povinné části maturitní zkoušky zvolit místo cizího jazyka zkoušku z latiny nebo řečtiny.

Druhá část maturitní zkoušky je volitelná a může být skládána ze všech vyučovacích předmětů. Žáci obvykle skládají zkoušku z volitelného předmětu nebo předmětů, které jsou uvedeny jako nezbytná podmínka pro přijetí na určitou vysokou školu. O složení zkoušky z volitelných předmětů dostanou žáci zvláštní potvrzení. Bez složení státní maturitní zkoušky žáci nemají ukončené střední vzdělání.

Novou maturitní zkoušku skládali jako první žáci, kteří vstoupili do střední školy ve školním roce 2006/2007. Rozdíl od předchozího systému spočívá v tom, že žáky nezkouší ani nehodnotí učitelé z dané školy, nýbrž Národní centrum pro externí hodnocení

vzdělávání (*Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja*). Středisko zpracovává katalog zkoušek pro všechny vyučovací předměty, pracovní materiály, příručky pro přípravu ke zkouškám a připravuje a dodává zkušební materiály školám. Spravuje i Centrální registr státních maturit (*Središnji registar državne mature*) v elektronické formě, kde jsou archivovány všechny údaje. Vydává také vysvědčení a potvrzení o vykonané zkoušce.

Ve školním roce 2009/2010 skládali maturitní zkoušku všichni žáci, kteří úspěšně ukončili 4. ročník střední školy.

Anna Konopásková

Prameny:

Agencia za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

<http://www.aoo.hr>

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
REPUBLIKE HRVATSKE

<http://public.mzos.hr>

Reglementované profese v Německu

K profesím, na jejichž vykonávání jsou kladeny vysoké společenské požadavky, je právně omezen přístup (jsou to reglementované, nyní česky regulované profese). V seznamu BerufeNet-Datenbank Spolkové agentury práce je přes 400 těchto profesí.

Reglementace profesí má chránit občany před nedostatečně kvalifikovanými poskytovateli služeb. To se týká především profesí z oblasti zdravotnictví, spravování majetku a právního poradenství, stavebních řemesel, inženýrských činností a techniky motorových vozidel.

Definice a zákonné podklady

Podle Směrnice EP a Rady EU 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací² je „regulovaným povoláním“ *odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určité odborné kvalifikace; zejména používání odborného titulu omezené právními nebo správními předpisy na držitele určité odborné kvalifikace vymezuje způsob výkonu.*

Konečný právní seznam reglementovaných profesí neexistuje. Reglementace vychází z právních podkladů týkajících se dané profese. Může se jednat jak o zákony (např. německé soudcovské právo), tak o právní naří-

zení (např. řád pro provoz lékáren). Reglementace mohou vycházet z předpisů spolkového i zemského práva. Neexistují žádné jednotlivé indikátory, z nichž by se dalo jednoznačně vyčíst, že profese je reglementovaná. Při pochybnostech rozhoduje právní výklad norem, kterými se konkrétní profese řídí.

Význam reglementace profesí

Reglementace neslouží pouze ochraně spotřebitelů, ochraňuje také život a zdraví, důvěru v právní péči a zákonnost správy, obecnou bezpečnost provozu strojů, zařízení, vozidel a budov i jejich bezpečné používání.

Ochrana těchto hodnot chráněných právem je ve veřejném zájmu, a proto Evropský parlament a Rada Evropské unie uznaly ve výše uvedené směrnici jejich přednost před všeobecnou liberálností článku 45 Smlouvy o fungování evropské unie³. Podle toho je členským státům povoleno vytvářet úpravy, které dovolují přístup k těmto profesím a jejich vykonávání pouze při předložení dokladů o určitých profesních

kvalifikacích. V čl. 4 výše uvedené směrnice je ovšem uvedeno: *Uznání odborné kvalifikace hostitelským členským státem umožňuje, aby oprávněná osoba měla v tomto členském státě přístup ke stejnému povolání, pro které získala kvalifikaci v domovském členském státě, a vykonávala je v hostitelském členském státě za stejných podmínek jako jeho státní příslušníci.*

Jaké druhy profesí jsou reglementovány?

Podle uvedené definice reglementace profesí navazuje na disponování určitými profesními kvalifikacemi. Ty vyplývají pro každou reglementovanou profesi z daných právních podkladů. Případy profesních kvalifikací, které lze uplatňovat podle německého práva jsou:

Profese s ukončeným studiem

Studium na vysoké škole po určitý minimální počet semestrů a složení závěrečné zkoušky je v mnoha profesích podkladem pro prokázání profesních kvalifikací požadovaných k vykonávání profese. Absolvování je na stejné úrovni jako propůjčení akademického titulu. Příkladem jsou inženýrské profese.

Profese se státní zkouškou (po studiu)

Zvláštní formou profesí, jejichž vykonávání předpokládá úspěšně zakončené vysokoškolské studium, jsou profese, kde se závěrečná zkouška neskládá na vysoké škole, nýbrž u státního zkušebního úřadu. Vedle čistě univerzitního vzdělání lze na první (a částečně druhou) státní zkoušku navázat přípravnou službou, která je pak zakončena další státní zkouškou. Příkladem jsou učitelé, lékaři, lékárníci a soudci.

Mistrovské profese

Pro samostatný výkon řemeslnické profese uvedené v příloze A řemeslnického řádu (*Handwerksordnung* – HwO) je v Německu předpokladem úspěšné ukončení mistrovské zkoušky v této řemeslnické profesi. Předpoklady pro dosažení mistrovské závěrečné zkoušky vyplývají ze zkušebních nařízení daných mistrovských řemesel.

Zatímco u profesí v příloze A řemeslnického řádu je reglementováno čisté vykonávání profese, reglementace profesí v příloze B řemeslnického řádu se omezuje na užívání titulu mistra. K titulu mistra se podle právních předpisů (řemeslnický řád, nařízení pro mistrovské zkoušky) váže prokázání zcela konkrétních profesních kvalifikací, které se prokazují mistrovskou zkouškou.

Profese se státní zkouškou (bez studia)

V oblasti zdravotnictví existují reglementované profese, jejichž vykonávání předpokládá složení státní zkoušky. I když se vzdělávání v těchto profesích podobá profesím v duální profesní přípravě podle zákona o odborném vzdělávání (BBiG) a řemeslnického řádu (HwO), tyto zákony se zde neuplatňují. Zde jsou rozhodující

speciální spolkové a zemské zákony, kterými se vzdělávání řídí a ze kterých pak vyplývají požadavky pro státní zkoušky. Jsou to např. pečovatelské profese pro staré lidi, porodní asistentky a pečovatelé ve zdravotnictví a pečovatelé o nemocné.

Profese duální profesní přípravy

Profese s duální profesní přípravou nejsou reglementované profese. Výjimkou je profese farmaceuticko-obchodního odborného zaměstnance (*Pharmazeutisch-kaufmännische Fachangestellte*). Této profesi se přikládá zvláštní význam, protože práce v obchodním provozu v lékárně se týká léčiv, a proto jde o zvláště zodpovědnou činnost. Reglementace zde vychází z § 3 odst. 5a řádu lékárenského provozu. Další formu, kterou profesní příprava opravňuje k vykonávání reglementované profese, umožňuje § 7 řemeslnického řádu. Na základě toho je tovaryš oprávněn vést provoz v řemeslnické profesi přílohy A řemeslnického řádu, když tuto profesi vykonával již šest let, z toho čtyři roky ve vedoucí pozici. Tato úprava tak představuje alternativní způsob vedení řemeslnického provozu podle přílohy A řemeslnického řádu vzhledem k mistrovskému absolutoriu. Zvláštnost spočívá v tom, že návazným bodem reglementace zde je především profesní zkušenost.

Proč většina profesí duální profesní přípravy není reglementována?

Po ukončení duální profesní přípravy absolvent obvykle nepřebírá vedení živnostenského provozu ve vlastní zodpovědnosti. Většinou nastupuje do takzvaného závislého zaměstnaneckého poměru, kde nemá vlastní zodpovědnost.

Zodpovědnost a tudíž i povinnost mít profesní kvalifikace potřebné k vykonávání profese má potom majitel popř. vedoucí provozu.

Vykonávání profese ve vlastní zodpovědnosti je vyhrazeno absolventům profesních absolutorii, jejichž získání je reglementováno právním předpisem.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ Dříve se používal z francouzštiny přejatý termín *réglementée*, německy *reglementiert*, nyní je to anglický termín *regulated*.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací.

Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22–142.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:255:0022:0142:cs:PDF>

³ Konsolidované znění smlouvy o fungování evropské unie.

Úř. věst. C 83, 30.3.2010, s. 47–199.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:cs:PDF>

Wollnik, Thomas. *Reglementierte Berufe – Grundlagen, Formen und Bedeutung*. BWP, 2012, Nr. 6, S. 53–54.

Co nového v časopisech

Formation Emploi	
JAKUBOWSKI, Sébastien. Le recrutement des gendarmes adjoints volontaires, un exercice sous tension. [<i>Přijímání dobrovolných zástupců četníků, obtížný úkol.</i>] Formation Emploi, No. 121 (2013), p. 17-37, 5 tab., 2 grafy, lit. 24. Francouzské četnictvo má v současné době potíže s přijímáním nových zaměstnanců. Ve studované kategorii dobrovolných zástupců četníků se ukazuje, že v prvním desetiletí 21. století poklesla jak nabídka míst, tak počty uchazečů. Četnictvo od roku 2010 zvýšilo počet disponibilních míst, nezískalo však dostatečné množství přijatelných kandidátů, odpovídajících daným kritériím. Přijímání, které je pro tuto instituci strategickým úkolem, představuje problém – tato situace částečně vyplývá z vývoje četnického povolání a z institucionálních změn, které činí tuto pracovní činnost méně čitelnou.	GARDON, Sébastien et VERDIER, Eric. Entre travail politique et action administrative : les directions générales des services en Régions. [<i>Mezi politickou prací a administrativní činností: hlavní představitelé služeb v regionech.</i>] Formation Emploi, No. 121 (2013), p. 61-82, 3 tab., lit. 17. Článek analyzuje formy veřejné správy, organizační uspořádání a přístupy k vysoké regionální veřejné funkci. Ukazuje průlnitost hranic mezi politickou činností a administrativním řízením a dosvědčuje nestabilitu různých aktérů. Jsou identifikovány dva protikladné trhy práce: první je zaměřen na interní management pracovních míst, druhý spoléhá především na externí odbornost, kterou přinášejí státní úředníci. V prvním případě je posilována vzájemná závislost a blízkost regionálních výkonných ředitelů s místními zvolenými zástupci. V druhém případě to vede k uznání legitimacy a autonomie výkonných ředitelů.
DUBRION, Benjamin et BERTÉZÈNE, Sandra. « Moderniser » les pratiques d'évaluation du travail dans la fonction publique : analyse exploratoire du cas d'un hôpital public [<i>„Modernizovat“ praxi hodnocení práce ve veřejných službách. Předběžná analýza v případě veřejné nemocnice.</i>] Formation Emploi, No. 121 (2013), p. 83-105, lit. 51. Článek se opírá o předběžnou studii provedenou ve veřejné nemocnici. Zkoumá použití evaluačních nástrojů běžně používaných ve velkých soukromých podnicích k hodnocení toho, jak jednotliví zaměstnanci přispívají podniku. Z celkového hlediska a ve světle práce Jamese Marche o rozhodování článek ukazuje, že tyto nástroje řízení vedou aktéry, hlavně střední management v oblasti zdravotnické péče, ke změně chování a vnímání jejich činnosti. Destabilizují jejich dosavadní představy o „dobré práci“ (<i>bon travail</i>).	BATAILLE, Pierre. Mythe et réalités sociales du « dévoiement » des normaux : l'exemple des ENS de Fontenay-aux-Roses, Saint-Cloud et Lyon (1981–1987). [<i>Mýtus a společenská realita „deviace“ absolventů Národní (vysoké) školy obchodní (ENS). Příklad ENS z Fontenay-aux-Roses, Saint-Cloud a Lyonu (1981–1987).</i>] Formation Emploi, No. 121 (2013), p. 107-126, 3 tab., lit. 25. Týká se téma vysokých státních úředníků, kteří se odklonili od původního cíle svého vzdělávání všech příslušníků všech hlavních oborů státní služby stejným způsobem? Kontextualizovaná analýza profesního vývoje kohorty bývalých absolventů ENS, promujících v letech 1981–1987, odhaluje velké rozdíly v sektorové mobilitě a „profesionální deviaci“ podle jejich oboru specializace na jedné straně a podle jejich sociálního původu na druhé straně.
L'enseignement technique	
ROUVRAY, Bernadette de. « Apprentis d'Auteuil » : l'enseignement professionnel come levier d'insertion. [<i>„Učni z Auteuil“. Profesní vzdělávání jako páka začleňování na trhu práce.</i>] L'enseignement technique, No. 237 (2013), p. 26-28. Charitativní nadace se angažuje v pomoci mladým lidem, doslova v jejich doprovázení (<i>accompagnement</i>) na profesní dráze. Jde o lidi ve věku 16 až 25 let, kteří mají problémy v běžném vzdělávání ve školách. V lyceích jsou pro ně zřizovány jednotky alternační přípravy (<i>unité de formation par alternance</i>), kde jsou připravováni na výkon povolání v technických oborech (např. automechanik, elektrikář), ve službách (např. prodáváč, kuchař, kadeřník), v tzv. zelených povoláních (např. zahradník, zelinář) apod. http://ile-de-france.blog.apprentis-auteuil.org/	BURCKENSTOCK, Marthe, LEGAY, Danielle et RAVARY, Yveline. Les métiers de la propreté : choisir un métier : dossier no 63. [<i>Povolání v udržování čistoty. Vybrat si povolání, složka 63.</i>] L'enseignement technique, No. 237 (2013), p. I-XVI. Povolání v oblasti úklidových služeb pro domácnosti, podniky a města. Schéma odborného vzdělávání pro tato povolání, které sahá od nejnižšího osvědčení profesní způsobilosti (<i>certificat d'aptitude professionnelle</i> – CAP) až po vysokoškolský diplom magistr (<i>Master</i>), tzn. pětileté studium po maturitě (<i>baccalauréat</i>) pro vedoucí pracovníky. Statistické údaje o počtu úklidových podniků, jejich velikosti a složení zaměstnanců.

Nové knihy v knihovně

BURDOVÁ, Jany a kol.

Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2012. J. Burdová, P. Drahoňovská, I. Eliášková, D. Chamoutová, J. Koucký, M. Lepič, P. Šťastnová, J. Trhlíková, H. Úlovcová, J. Vojtěch. 1. vyd.

Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2013. 87 s. (ISA – informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce)

ISBN 978-80-87652-99-2 Sg. 6678

Ve vyšším odborném vzdělávání po několika letech poklesu a dvou letech nárůstu počtu přijatých dochází opět k poklesu, a to téměř o 1000 žáků (10 %). K poklesu došlo zejména u skupin Ekonomika a administrativa (1,6 p.b.), Gastronomie, hotelnictví a turismus a Speciální a interdisciplinární obory (v obou o 0,8 p.b.).

Čím se liší procentní bod (p.b.) a procento – viz příklad z Internetu.

Úroková sazba u půjčky je 5 %. Banka tuto sazbu zvýší na 6 %.

Jsou dvě možnosti, jak změnu popsat: Sazba vzrostla o 20 % (tj. pětinu z původní hodnoty), nebo o jeden procentní bod.

A nesprávný způsob? Sazba vzrostla o 1 %. Kdyby pětiprocentní sazba vzrostla o 1 %, zvýšila by se jen na 5,05 %. 1 % z 5 je 0,05.

KELLER, Jan.

Sociologie středních vrstev. 1. vyd. Praha : SLON, 2012. 215 s. (Studie) ISBN 978-80-7419-109-1 Sg. 6679

Podle Davida Riesmana není pro úspěch v organizační společnosti příliš důležité, jak člověk pracuje, či dokonce jaký je ve skutečnosti kdesi hluboko uvnitř své osobnosti. Pro dobré mínění o něm je zcela postačující, vypadá-li přesně tak, jak si ho druzí přejí vidět. Každý usiluje o to, aby si ostatní mysleli, že má zrovna takový charakter, jaký by měl podle jejich názoru mít. Každý ustavičně sleduje obličej druhé. Ne však kvůli tomu, aby poznal, jaký charakter mají oni sami. Pozorně v jejich obličejích luští známky toho, co si o něm právě myslí.

1000 vynálezů a objevů : od pazourku k laseru. 1. české vyd. Praha : Svojtka & Co., 2009. 336 s. Název originálu: 1000 Erfindungen, Entdeckungen und geniale Ideen ISBN 978-80-256-0214-0 Sg. 6680

Stavebnice lego. V roce 1949 začala dánská firma Lego (zkrácenina z dánského „leg godt“, tj. „dobrou hru“) vyrábět pestré plastové stavební kostičky, které se spojují pomocí nopů. Lego se záhy stalo světově známou klasikou na trhu s hračkami.

KWIATEK, Jerzy.

Evropa od A do Z : ilustrovaná encyklopedie. 1. vyd.

Praha : Reader's Digest, 2012. 511 s.

ISBN 978-80-7406-202-5 Sg. 6681

Drogheda, irský Droichead Átha, město v Irsku na ř. Boyne, nedaleko jejího ústí do Irského moře, severně od Dublinu. 30 400 obyv. Od r. 911 pevnost dánských Vikingů, od 12. stol. jeden z opěrných bodů anglické nadvlády v Irsku. R. 1649 dobyl město Oliver Cromwell a kvůli podpoře royalistů nechal povraždit jeho obyvatele. Obchodní a rybářský přístav. Turistické centrum. Zbytky středověkých kostelů, bývalá klasicistní radnice (18. stol.), neogotický kostel sv. Petra (19. stol.).

GILPIN, Daniel.

Formování krajiny. 1. vyd. Praha : Reader's Digest, 2010. 160 s. (Síly přírody). Název orig.: *Nature's mighty powers: Forces in the landscape* ISBN 978-80-7406-135-6 Sg. 6682

Šíření pouští dnes představuje zásadní problém v Africe, Asii i Austrálii. V Africe je nejhůř postiženou oblastí Sahel, polo-pouštní pás podél jižního okraje Sahary, kde negativně působí především populační tlak. Počet obyvatel této oblasti rychle stoupá, takže roste i tlak na zemi, která je živí. Sběr palivového dříví spolu s pasením stále větších stád koz a ovců má nevyhnutelné následky. V suchých letech propuká v určitých státech Sahelu hladomor: v roce 1968 tam zemřelo hladu 100 000 až 250 000 lidí.

VEVERKA, Miroslav.

Evoluce svým vlastním tvůrcem : od velkého třesku ke globální civilizaci. 1. vyd. Praha : Prostor, 2013. 575 s. ISBN 978-80-7260-276-6 Sg. 6683

Tisíce let trvající reflexe rytmy, které člověka obklopují a postupují, zrodily jeden z nejpodivuhodnějších a dosud uspokojivě nevysvětlitelných kulturních fenoménů – hudbu. Mystický zvuk bubnu vzájemně spojuje šamana a celou jeho komunitu v jedinou bytost a současně i s veškerou přírodou a životem vůbec. Podporuje rezonanci mezi člověkem a přírodou, obnovuje rovnováhu a harmonii jediným společným tepem. Rezonance rytmy a melodií ve vesmíru, v přírodě, v etniku i v samotném člověku utvářela emoční představu světa od počátků lidského společenství a stála u kolébky jednoho z nejstarších a nejuniverzálnějších druhů umění. Hudba předchází světu slov. Je to přímá řeč emocí.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana.

Teorie a praxe projektové výuky. 1. vyd., dotisk. Brno : Masarykova univerzita, 2009. 160 s. (Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity ; sv. č. 100)

ISBN 978-80-210-4142-4 Sg. 6684

V našich podmínkách se většinou ustálily pojmy projektové vyučování a projektová výuka. Přesto, že výuka bývá vnímána běžně synonymicky jako vyučování, v teoriích obecné didaktiky se objasňuje výuka šířeji „zahrnuje jak proces vyučování, tak především cíle výuky, obsah výuky, podmínky determinanty a prostředky výuky, typy výuky, výsledky výuky“ i z hlediska žáků a jejich učební činnosti. Z tohoto důvodu se přikláníme k pojmu projektová výuka i v této publikaci.

CEDEFOP.

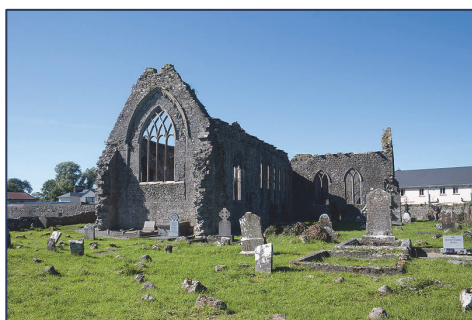
Trainers in continuing VET: emerging competence profile. [Učitelé v dalším odborném vzdělávání a přípravě: objevující se profil kompetencí.]

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2013. 105 s. ISBN 978-92-896-1175-6 Sg. 6686

HESOVÁ, Alena.

Metodická doporučení pro výuku finanční gramotnosti. 1. vyd. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2013. 25 s. ISBN 978-80-7481-002-2 Sg. 6687

Zajímavé internetové adresy

Irská města podle počtu obyvatel

Obrázek dominikánského převorství je z města Athenry (irsky Baile Átha an Rí – Králův brod) ležícího v hrabství Galway, které je v seznamu na posledním 100. místě. Má 3950 obyvatel a několik zachovaných staveb z 1. pol. 13. století. Řeka, přes níž se zde brodilo, se jmenuje Clarin. Na internetové adrese najdete podobné informace o ostatních 99 větších irských městech. Zeleň označená města jsou hlavními městy svých hrabství.

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_towns_in_the_Republic_of_Ireland_by_population

Národní univerzita Irska v Galway

Na webových stránkách univerzity se můžete seznámit se studijními programy, novými budovami, životem studentů... <http://www.nuigalway.ie>

OSEL (Objective Source E-Learning)

Internetový časopis pro popularizaci vědy předkládá články přispěvatelů z různých oblastí života a vědy. Většinou jsou trochu kontroverzní, takže vyvolávají diskusi, které se můžete také zúčastnit. Myšlenka dne (3. 6.) zněla: *V bibli se píše, že pršelo 40 dní a nazývají to potopa. U nás tomu říkáme léto.* (Podobně se vyjádřil Julian Barnes v knize Historie světa v 10 ½ kapitolách: *It rained for forty days and forty nights? Well, naturally it didn't – that would have been no more than a routine English summer.*) <http://www.osel.cz>

Slovník z oblasti ekonomiky, techniky atd.

Poskytuje definice více než 20 000 odborných termínů. Většina z nich je již běžně známá i v češtině, někdy se však můžete dostat do úzkých a pak je dobré mít tuto adresu po ruce. <http://www.businessdictionary.com>

Vše o houbách a houbaření

Na stránkách věnovaných houbám, houbaření, mykologii, lesu a přírodě vůbec najdete užitečné rady pro prázdninové putování přírodou. Podaří-li se vám přitom najít podobné krásné exempláře, jako je ten na obrázku, můžete se inspirovat sbírkou kuchařských receptů.

Pokud vás houby nezajímají, a máte radši květiny a stromy, můžete se místo toho probírat herbářem, kde najdete hvozdík kartouzek i jasan ztepilý a mnoho dalších rostlin. <http://www.houbareni.cz/>

Virtuální prohlídky České republiky

Než se někam vypravíte, můžete se napřed rozhlédnout po okolí, abyste poznali, jestli se vám tam bude líbit. Obrázek ukazuje Kouřim – jedno z míst, ze kterého se můžete podívat na všechny strany.

<http://www.virtualczech.cz>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133. <http://www.nuv.cz/publikace-a-periodika/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>